



Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 673. An & qualiter codicillus necessario faciendus verbis indirectis,
& egeat confirmatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

ejus voluntate certo aliunde constare possit. Muller. l. c. Uti & à solennitate exempti sunt codicilli, qui sunt judicialiter & coram actis publicis, valentque ob auctoritatem judicalem absque omnibus testibus. Carpz. p. 3. c. 4. d. 32. num. 4. Muller. l. c. Sic quoque codicilli facti sine teste subsistunt in casu, quo codicillans heredem ab intestato successurum, fideicommissarium legatarium presentem rogavit, ut post mortem suam hereditatem vel rem certam huic vel illi restitueret; tunc enim à defuncto honorati deferre possunt heredi aut alii persona oneratae juramentum ad hoc, ut vel relicta solvat, vel sub juramento neget, nihil à se rogatum, vel non illam speciem aut quantitatem; modo defrens prius ipse de calumnia juret, se non animo calumniandi hoc juramentum deferre, sed & justa & probabili causa. Lauterb. l. c. §. 8. cum Richter. decis. 62. num. 20. Beld. p. 3. conf. 107. num. 7. Carpz. §. F. p. 3. c. 8. d. 40. Pauciores etiam tempore pestis requirunt testes, ait Lauterb. l. c. Nihilominus tamen sicut in testamento caeci supra regularem numerum septem testium requiruntur octavus, vel loco ejus Notarius publicus, ita etiam in codicillis caeci supra ordinarium numerum quinarium requiruntur testis sextus. L. 8. c. qui testam. fac. poss. Jafon. ibidem. & Sichard. num. ult. Harpr. in §. fin. Inst. de codicil. Stryck. de jur. sens. dissert. 2. c. 3. num. 27. Stru. in ff. de jur. codicil. th. 57. lit. v. & alii quos ibidem refert & sequitur Muller. Contrarium tamen, quod etiam in codicillis caeci requirantur septem testes cum Notario, & in hujus defectu testis octavus, Arg. cit. l. 8. c. qui testam. fac. poss. v. que in eundem. tenentibus apud Muller. Mohl. l. c. Barry. de success. l. 1. tit. 6. num. 2. Vasq. L. 3. contr. c. 103. num. 13. Bachov. ad Tresul. vol. 2. d. 10. th. 3. lit. F. & plures alii. Porro testes requisiti ad confectionem codicillorum uno eodemque tempore adhiberi debent; adeoque codicillans expectare debet, donec omnes accesserint, ne per adventum unius post alterum turbetur actus codicillarum, qui uno contextu ad similitudinem testamenti celebrari debet. L. 28. in pr. c. de testam. Muller. l. c. lit. 8. Caterum non requiruntur, ut dicti testes sint specialiter ad hoc convocati & rogati, ut huic actui quia tales intersint; sed sufficit fortuito convenisse, modo coram illis voluntas codicillantis exponatur. Tusch. praef. concl. lit. C. concl. 404. num. 6. Sichard. ad rub. de codicil. num. 4. Reusn. de codicil. c. 10. num. 4. Stru. l. c. th. 58. lit. v. Muller. ibidem. quin & apud hunc Vasq. l. c. num. 16. asserit, sufficere, quod testes non tantum non sint ad hoc rogati; sed etiam si inviti detenti & compulsi ad hoc. Licet autem testes omnes; non quidem solennitatis gratia, sed ut constet, quinam & cujus codicillis sint adhibiti, ut Barry. de success. l. 1. tit. 6. n. 6. Lauterb. l. c. §. 6. (cujus tamen contrarium, nempe, quod eorum subscriptio tanquam solennitas necessaria sit ita etiam, ut si quis eorum scribere nesciat, non admittatur in testem, tenet cum aliis Muller. l. c. lit. 5.) subscribere debeant & quidem chirographo proprio, dum codicillus sit, eorum tamen subsignatio seu sigilli appressio videtur esse non necessaria. Arg. L. fin. c. de codicil. Lauterb. l. c. In codicillis autem nuncupativis sufficit sola testium presentia, ut Idem juxta cit. l. fin. qui tamen codicillantes videre debent, ut Carpz. §. F. p. 3. cap. 4. d. 37. Lauterb. l. c. Muller. l. c. lit. 5. Nec denique requiruntur, ut testes sint masculi. Sichard. l. c. Tusch. l. c. concl. 405. num. 1. Molin. cit. d. 131. num. 6. Giphon. ad l. fin. §. fin. c. de codi-

cil. Harpr. ad §. ult. Inst. eod. Muller. l. c. lit. v. Lauterb. §. 7. cum mulierum testimonium in ceteris actibus tam mortis gratia, quam inter vivos non despicitur. L. 20. §. mulier. ff. qui testamentum facere poss. Reusn. de codicil. c. 10. num. 12. Muller. l. c. Quin & sola esse possunt testes in codicillis. Carpz. p. 2. decis. 152. num. 22. Muller. l. c. dissentientibus apud eundem aliis. His tamen non obstante. L. 8. c. qui testam. fac. poss. dum ibi dicitur, eundem modum servandum in codicillis, ac in testamentis, in quibus mulier testis esse nequit; cum ea non pertineant ad qualitatem testium, sed ad tabularum & reliqua in testamento caeci specialiter observanda. Lauterb. cit. §. 7. debent nihilominus sicut alii testes ad codicillum requisiti esse ad testificandum de jure idonei. Arg. c. relatum. h. t. An vero legatarii ipsi & fideicommissarii esse possint testes in codicillis, valde controversatur inter AA. affirmat Carpz. cit. decis. 152. per L. 22. c. de testam. & plures alii apud Muller. l. c. eò quod ratio, quã utitur Justinian. in §. 11. Inst. de testam. ordin. non magis militet in testamento quam codicillo; quòdque nullibi à testimonio in codicillis reperiantur exclusi: & leges nostræ non multum curæ ponant in ordinatione codicillorum, dum etiam non rogati & mulieres admittuntur in testes. Contrariam sententiam tanquam receptiorem & communiorem propugnant Salicet. in cit. l. 22. num. 3. Reusn. de codicil. c. 16. in fin. Mascard. de probat. concl. 308. num. 7. Brun. ad l. 20 ff. qui testam. fac. poss. num. 9. Manz. de testam. valid. & inval. tit. c. 9. 1. num. 56. Farin. de testib. q. 6. num. 308. Beld. ad jure Provinc. Wurtenb. d. 3. th. 157. aliique plurimi, quos citat & sequitur Muller. cit. th. 58. lit. v. ex ea potissimum ratione, quòd nemo in propria causa testis idoneus censeatur. Unde etiam deducit Fachin. apud Muller. testibus in codicillis adhibitis, nihil ex eo relinqui posse ita ut ne quidem ejus, cui aliquid in testamento relictum, habens eum in potestate, testis in eo testamento esse possit. eò quòd usus fructus in eo legato ei acquiratur; adeoque ipsi legatum relictum videatur, & consequenter in suum commodum testimonium perhibuisse. Idem est de marito, qui in codicillis, quibus uxori relictum legatum, vel fideicommissum, inter alios testis fuit, & ut propterea talis codicillus non valeat, ut Muller. quem vide de his suis tractantem. Atque ex his omnibus vides, quòd licet codicilli non ab omnibus solennitatibus, ut alii volunt; sint exempti, sed aliquas necessarii requirant quia tamen hæc longè pauciores sunt solennitatibus testamentariis, bene dicit Reiffenst. h. t. num. 712. id ipsum valde inservire parentibus, dum quandoque illubenter testamentum faciunt, relinquere tamen desiderant ex certis causis aliquid uni ex liberis præ aliis, vel pro anima sua, id facere possunt sine ullo testamento per codicillum adhibitis duobus solum testibus obviis etiam feminis.

Quest. 673. An & qualiter codicillus necessario faciendus verbis indirectis, & eget confirmatione?

Resp. Ad primum: declaratio voluntatis codicillantis necessario facienda verbis obliquis seu indirectis & precariis, dum per codicillum relinquatur hereditas, ita ut nec pater liberis suis directè in codicillis eam relinquere valeat. L. 76. ad SC. Trebell. Reusn. de codicil. c. 7. num. 27. Carpz. p. 2. decis. 152. num. 3. Muller. l. c. th. 19. lit. a. uti nec eam directò relinquere potest causæ præ. L. 10. ff.

eod. ne, ut inquit Imperator. §. 2. *Inst. de codicil.* confundatur jus testamentorum cum jure codicillorum. Muller. *l. c.* Unde si directo quis instituitur vel substituitur hæres per codicillum, & evidenter patet, defunctum potius facere voluisse codicillos quam testamentum, non valet illa institutio jure directo, ita ut hæres possit adire hæreditatem; sed cogitur eam accipere per personam intermediam, quæ detrahat quartam trebellanicam; adeoque verba directa instituentis benigna quadam interpretatione obliquantur, & ad fideicommissum trahuntur. §. 2. *Inst. l. 13. §. 1. l. 4. c. de codicil.* ita ut ab intestato venientes censentur rogati hæreditatem tanquam fideicommissum hæredi instituto restituere; ac ita in vim fideicommissi valet institutio. *cit. l. 76. Lauterb. l. c. §. 11.* dicens communem. Muller. *cit. ib. § 9.* addentes posse etiam hæredem per codicillos declarari indignum juxta *L. 4. c. de his, qui ut indigni.* quia, ut Lauterb. §. 10. hæreditas tunc non directo admittitur. Cætera quoque objecta codicillorum, fideicommissa nimirum & legata, postquam exaucta fideicommissis, non nisi verbis precariis & indirectis relinquuntur, dum præstanda sunt ab intermedia persona, regulatiter detracta in legatis falcidia, sicut in fideicommissis Trebellanica. vide Lauterb. §. 12.

2. Resp. Ad secundum: præter ea, quæ dicta sunt desuper *quæst. ante hanc. 5.* hodie codicilli testamentarii, nimirum facti post testamentum seu in præteritum; sive ante illud, seu in futurum vim suam accipiunt, seu confirmantur dependenter à testamento, utpote quo censentur quasi naturæ posteriores, quò ad effectum seu acquisitionem ex iis. *L. 6. in fin. ff. de codicil.* Et quidem absque eo, quòd in testamento sit facta mentio eorum, aut etiam in illis mentio testamenti facti aut faciendi; non enim specialis & expressa requiritur eorum confirmatio; ut dum diceretur: codicillos, quos ante feci, servari volo; vel codicillos, quos faciam, valere volo; sed sufficit tacita, quatenus ipso jure per præcedens vel subsequens testamentum, dum in eo non reperitur mutata voluntas, confirmari præsumuntur. §. 1. *Inst. l. 5. ff. de codicil.* Stru. *in ff. de jur. codicil. ib. 60. lit. a. & d.* Muller. *ibid. & clarius. ib. 56. lit. a.* Wesenbec. *in par. tit. ff. eod. num. 6.* dum autem ad testamenta non referuntur, quippe facti ab intestato, & absque eo, quòd codicillans voluerit facere testamentum, per se substitunt juxta dicta supra ad *quæst. ante hanc. 5.*

Quæst. 674. Quisnam codicillorum effectus, & qualiter expirent aut deficiant.

1. Resp. Ad primum: effectus illorum in eo consistit, ut hæres, sive ab intestato sive ex testamento talis, adimplere teneatur voluntatem defuncti in codicillis legitime declaratam. qui primò omnium adire debet hæreditatem. *L. 3. §. fin. de jure codicil.* Brunem. *ad l. 1. c. eod. num. 6.* Lauterb. *ibid. §. 14.* & si is præstare nolit fideicommissa universalialia, locum habet imploratio Judicis, si particularia, propter exaurationem cum legatis, iisdem actionibus compellitur. v. g. actione ex testamento, vindicatione, &c. de quo infra, ubi de legatis; uti & de effectu, eorum more, ubi de clausula codicillari.

2. Resp. Ad secundum: codicilli ritè & legitime facti infirmantur & resolvuntur contraria codicillantis voluntate ritè declarata, non nudis verbis

vel quocunque modo, sed vel in testamento, vel in codicillis contrariis ritè factis; vel sine his & illo, revocatione à codicillante facta coram Judice vel quinque testibus, ita ut non sufficiant duo. Lauterb. §. 15, citatis Schneidev. Harpr. Vinn. Wesenbec. qui testentur sic in praxi servari. Quæ tamen infirmitas per testamentum ex eo præcisè non inferitur, quòd in eo confirmati non sint, intellige, expressè, ita ut onus probandi remanentem codicillorum valorem tunc incumbat volenti ex iis aliquid capere; sed censetur tunc induci, ubi contraria voluntas testatoris in testamento expressa, cum, ut dictum paulò ante, nisi hoc factum, tacitè potius præsumantur confirmari; ita ut tunc hæredi contrarium affirmanti incumbat probatio. Lauterb. *l. c.* Resolvi autem & expirare priores codicillos per posteriores contrarios, dum hi legitime facti, seu nullum quo ad formam defectum patiuntur, extra controversiam est. in quo casu soli posteriores valent; cum in his spectetur & firmior habeatur voluntas. Arg. *L. 12. §. fin. de legat. & l. 19. c. de fideicom.* Muller. *l. c. ib. 67. lit. b.* Si verò posteriores imperfecti; quia v. g. tantum adhibiti 4. testes, vel in codicillis per scripturam confectis testes non subscripserunt, non tollerent priores nisi lapsò decennio. Arg. *L. 27. c. de testam.* Muller *l. c.* citatis Valq. *de success. prog. l. 3. §. 30. num. 52.* Barry. *de success. l. 10. tit. 1. num. 4.* Brunem. *ad l. 8. c. de codicil.* Porro ubi duo reperiuntur codicilli de quorum prioritate & posterioritate constare nequit, in quorum uno legatum relictum, in altero ademptum, illud censeri posterius, in quo ademptum; eò quòd privato, qualis est ademptio, semper est posterior habitu. *L. 3. §. 1. de capit. minut. asserti Muller. l. c.* citatis Alex. Salicet, Brunem. Gothofr. *ad l. 3. c. de codicil.* Mantica. *de consuet. ult. vol. l. 6. tit. 4. à num. 10.* Quid in casu dicendum, ubi duo reperiuntur codicilli, in quorum uno legatum legatur Titio, in altero idem legatur Cajo, nec apparet, cui prius legatum, neque etiam de ademptione unifacta explicitè vel tacitè, de hoc inquam vide Muller. & fortè infra de legatis de cætero testamento infirmato & irrito, codicilli quoque ad illud relati seu testamentarii, tanquam principali, cui inmittuntur deficientes, deficient Muller. *cit. ib. 60. lit. y.* cum Donell. juxta *L. 3. §. fin. ff. & l. 1. c. de codicil.* nisi obstat clausula codicillaris testamento inserta.

Quæst. 675. Clausula codicillaris quid sit, qualiter adjiciatur, aut inesse censeatur testamentis.

1. Resp. Ad primum: quod sit expressio enixa & ulterioris voluntatis testatoris, qua is testamentum in casum deficientis in eo solennitatis legalis, ac propterea invalidi in ratione testamenti, jure codicilli seu ut codicillum valere cupit. ita ferè Stryck. *de claus. codicil. num. 2.* quæ descriptione pater non comprehendendi clausulam specialem aliam, quam insuper jure Bavarico vigere testatur Reiffenst. *num. 725.* quin & quam jure communi Cæsareo procedere probant apud eundem Besold. nimirum hanc: volo insuper ut quicquid huic in testamento vel in cæteris foliis aut spatio ipsius testamenti, vel in scheda separata scriptis adjecero, valeat eodem modo, ac si prius hoc testamento inferretur esset, vi hujus omnino valeat, effectumque suum habeat, quòd in spacio vacuo testamenti, vel in separatam chartam dein adscriptum fuerit manu testatoris aut saltem subscriptum, vel, si de eo dubi-

tetur,